

בבית שאן עובדים 28 פועלים יהודים: 16 בתחנת הנסיון
ובמשחלה של הממשלה, מקבלים 12 גרוש ליום. זוהי קבוצה מיוצאי
מקור ישראל עובדים גם 6 ערבים. קבלו 10 גרוש ליום, אך היהודים
דרשו בשבילים הוספה וקבלו 12 גרוש גם הם. 12 פועלים יהודים
עובדים גם בחציבה מרכזית של הממשלה. משתכרים 15 גרוש ליום.
אצל רוטנברג עובדים עכשיו 300 פועל (מלבד 45 ערבים,
אלה מקבלים $17\frac{1}{2}$ - 20 גרוש ליום). הנציב דרש מרוטנברג להגדיל
מספר העובדים היהודים, וכעבור חודשים יהיוספו עוד 300 איש.

ה' שבט
27 ינואר
יום ו'

ברל מודיע שנתקבל אישור ספיקא בפרים על כביש זכרון
תחנה, שני קילומטר וחצי. יעבדו 80-100, 4-5 חדשים, חנאי עבודה
טובים.

ישיבה עם קלמן בענייני התרבות חיפה. יש פה שעורי ערב
6 כחות, עובדים חמשה מורים, לומדים מאהים. הכנסה מדמי למוד
בערך 5 לירות לחודש. לנוער עובד יש שתי כחות בערב, 35 ילד,
המורה קפלנסקי. נפתח כחה מיוחדת לנערות ספרדיות בשכונת ארד
אל יהוד, 18 ילדות, המורה קפלנסקי. חדר הלימוד שם משמש גם
קלוב. קלוב הנוער העובד נמצא במועצה, יחד את לשכת הרשמת סח"ע.
רשומים 120 ילד, מגיל 12 עד 18. השנה יצא מחזור של 30 בני 18.

חלק מהם נכנס לבחירות, חלק להסתדרות. נעשתה פעולה לרשום נוער חדש. נרשמו כ-70 ילד. יש ספריה וחדרי קריאה בדירה וה"ת. בהדר הברמל חדר קריאה שני. היה גם חדר קריאה בנוה שאנן - ועד השכונה נתן לירה לחודש וזה"ת שלחה עתונים. השנה ועד השכונה הפסיק החמיכה. עוד משתדלים בדבר. הרצאות כמעט אין. אין מרצים במקום, והמרכז אינו שולח. זהו הליקוי הכי גדול. ההתאוננות בקרב הפועלים גדולה מאוד על שלומדים רק שפה וחנך. דורשים כלכלה מדינית, חנוכה הפועלים, מאורעות עולמיים. שפיגל מרצה לפעמים על חנך ופילוסופיה. קלוגאי על ענייני המקצוע שלו. בה הנה השנה בורלא, הבטיח ארבע הרצאות על ברנר, ברדיצבסקי, פרץ ושלום עליכם. שלום שפיגל הבטיח לקרוא על ליריקה חילונית בחנך (איוב, תהלים), קרופניק ירצה על חוקת הגנה העובד. דוד שפיגל על היסטוריה - מהפכה צרפתית. זהו הסמינר. יתנהל באולם מ.פ.ת. נרשמו כמאה איש, ועומדים להרשם עוד. פועל קבוע משלם 10 גרוש לחודש, חלקי 5, מח"ע - 2 גרוש. משה שרטוק הבטיח הרצאה על פועלי אנגליה, בעוד 3 שבועות בערך. הבטחתי לבוא בדברים עם יהודה קופמן על שחי הרצאות, ואני הבטחתי הרצאה על שאלה הסתדרותית.

יש שאלת הדירה. וה"ת משלמת עכשיו 10 לירות שכר דירה. החוזה יגמר בראשון למרס. יש צורך בדירה עצמית. הצעתי להקים בינחים צריף. גם הנוער מטפל בהקמת צריף. רוצים לקנות צריף המטבח שעל ידיחנת הרכבת. יעלה 100 לירה. דברתי עם המועצה, והיא מסכימה למכור אם יבטיחו לה חשלום של 6 לירות לחודש למשך שנתיים בערך. לדעתי אפשר לקחת זאת מקרן הבנין של הבנק.

ישיבה עם יוכבד בח-רחל על עניני הפועלות. פעולה
תרבותית בקרב הפרקציה, ביחוד בקרב עובדות במשק בית. בחורות
הפרקציה הן יוצאי הש"צ בגליציה. חברות הפועלות אינה מאורגנת
בעיר. גם בח שבע אינה באה לחיפה. יש צורך שחברה מרכזית תבוא
לחיפה פ"ס בחודש או חדשים לכל הפחות. חברות רבות אינן יכולות
להכנס להסתדרות, כי שכר עבודתן קטן ואין ביכולתן לשלם מס ההסתדרות
וקפ"ח. יוכבד מציעה להקטין מס ההסתדרות ל-5 גרוש, ומס קפ"ח ל-10
גרוש. דרשתי מהמועצה שיגבו מפועלות המשתכרות לא יותר משלש לירות -
רק 3 גרוש לחודש. אבוא בדברים את מרכז קפ"ח בדבר הקטנת המס
לפועלות.

ב-3/2 פגישה עם רוטנברג ע"פ דרישה פרומקין. הצעתי
לרוטנברג לדבר עם מונד על מצב העבודה וחוסר עבודה, ואפשרות
בטול הסיוע אם הנה"צ הסכים להכניח של 35.000 לירה, רוטנברג
זועף על מונד. "הוא כבר נעשה לציוני": עומק בסיוע ונחתן אלף
לירה לציונים. עליו לעסוק בביזנס בא"י. רוטנברג ידבר אחר
קשות - בנוגע לעבודה הירדן אין לו צורך בו ואין לו מה לדבר.
מתחילה סרב לדבר בענין חוסר העבודה ולבסוף הסכים. דרש מספרים
על ה"ע בסוף דיצמבר ובסוף ינואר ופרטי החכנית. דרשתי מהמו
לדבר אחר על שאלת העבודה העברית בנטיעות שעומדים להרחיב ע"י
חברות ושמונד לפי השמועה מטפל גם בזה. לנו יצא רנומה של מסדרי
שביחות באוני מונד. ור. צריך להסביר שאין הדבר כך. אגב דרש
רוטנברג מאחזו שנקזור לו אצל הממשלה בענין כביש צמח-גשר. הנציב
מסרב בתואנה שזה ענין לממשלה עבר הירדן, אולם יש צורך בכביש זה

לרומנברג, גם המטרה מברקגורדטו מעניין בו. ואם גם אנחנו נלחץ יש תקווה. זהו כביש של 12 קילומטר. רומנברג נכון להשתתף במרמ"ה של הכביש. בהוך שיחתו שפך רומנברג שוב זעמו על ה"שטינקערס" - ז"א ויצמן. הפעם יתגלע סכסוך גדול בינו ו"ביניהם" - רומנברג הפעם לא יתחשב את שום דבר. לפני שנה חשש לפטוריו של רדינג ולהליכתו של ברוך, עכשיו אינו חושש עוד לכך. הוא עומד שוב ביסוד דבר גדול חשוב לא פחות מחברת הקרקע אז - מהו הדבר לא רצה עוד לגלות - ושוב "הם" מקלקלים מחוך פחד שיהיה כוח יותר מדי שרומנברג, ו"הם" אומרים לממשלה שלא צריך להניח זאת בידי רומנברג, אולם הפעם יראה להם את ידו. הוא כועס על שגם אני הנני רודף שלום - כי אמרתי לו שאני חושב סכסוך רציני בין רומנברג ובין ההנה"צ להפסד עצום לתנועה. מדוע לא באנו לעזרתו לפני שנה? הוא ידבר עם מונד בהור קונסומנט של כוח, ולא בחור פילנטרום. אם בזאת יעסוק יש לו עניין אליו, ואם לא - ילך לעזעזל. בענין העבודה בנטיעות יש לסדר הדבר עם גולדוטר הנאמן על מונד.

קבלתי מקלמן פרטי תקציב החרבות בחיפה:

- א. שעורי ערב: קלמן 2 לירות, שלגי 4, לוין 2, גרינשפן 2, שטיפלמן 2, ס"ה 12. שרות 2,5, מאור 0,5; מזכיר וגובה (שטרנהרץ) 2; ס"ה 5 - יחד 17.
- ב. שני חדרי קריאה: עתונות 2, שרות 0,75; מאור 0,7 - ס"ה 3,45.
- ג. ספריה: ספרן (יאיר) 6, מאור 0,25; שרות 0,75; כריכה 1 - ס"ה 8 לירות.

ד. ספריה מחוזית: קלמן 14, (חציו - הנהלת הסניף)
הוצאות כלליות (נכיעות, משרד) 2,5; ס"ה 16,5.
ה. דירה עד 1 מרס 8,6 לירה (ממרס ואילך רק 6 לירות).
ו. נוער עובד: לוי הורוץ, מטפל, 5,25; 2 כהה
(קפלנסקי) 4, מאור 0,35; ס"ה 9.60.
יחד החקציב החדשי 63.150 (ממרס ואילך 60,550).
הכנסה: דמי קריאה (3 גרוש לחודש) 3,5; מ.פ.ח. 6;
מועד פועלי הר הכרמל בעד חדר קריאה 0,3; שכר לימוד בטעורי ערב
(7,5 גרוש מעובד, 2,5 ממח"ע) 4.500; מס החרבות 2.5 - ס"ה 16.800.
מוה"ח המרכזית (לפי הסכם עם יבנאלי) 45 לירה. לדעתי
אפשר להגדיל מס החרבות עד 10 לירה (גרוש אחד מאלף משלמי מס).

א. בערב הרצאתי בקלוב אחדות העבודה על המצב ומסקידינו
בשעה זו. יציאתנו מהנה"צ - לא מפלא אלא צורך, וחבל שבאה באיחור
של שנה. במצבה זה של ההסתדרות הציונית לא יכלנו לשאת באחריות
ההנהלה. מסקידינו לשנות את פני התנועה ולחדשה. במלחמה נגד חוסר
העבודה כמעט שהצלחנו ואנו עומדים על סף הליקוידציה של ח"ע.
צבור הפועלים גילה כוח נפלא של החזקה מעמד בחוך רעב וח"ע ולא
יצא את הארץ. התבצרנו במשק הקיים ובמשק המדינה. מעבשיו מלחמתנו
הראשית היא נגד חוסר התישבות וחוסר עליה - שפירושם חוסר ציונות.
זוהי בעיקר חזות הגולה. התעודה - כבוס התנועה הציונית והכשרת
עם לבנין הארץ ברוח העבודה הציונית המאורגנת. שני הנאים קודמים
לאפשרות כבוס זה: התבצרות פנימית בהסתדרות, הבראה משקית, חיקון
לקויה - עד היוחה למופת - מופת בבשרון פעולתה, בסדריה, ברעננה

ובטהרתה החברתית ובהצלחתה המשקית. הכנסת סדר מופתי בהסדרות וכוסדותיה - זוהי התעודה הראשית עכשיו של א"ה בהסדרות - וזהו חפציה שני המוסדות החדשים - ועדה הבקורה והמועצה הכלכלית. על העם נשפיע לא כל כך באידיאולוגיה שלנו, אלא במעשה הצליח שלנו. חנאי שני - איחוד. ביטול העם נחוצה שליחות אחת ומאוחדת של הפועל העברי בארץ, וזה יתכן רק אחרי האיחוד. על שדה הפוליטיקה המעמדית והלאומית היו לנו עכשיו שני כבוסים: חוקת הגנה הנוער העובד ואיסור הכנסת, אבל אלו הן רק התחלות ומרובות-פגיונות. עלינו להגביר את המלחמה המדינית. הצליחה במדה ידועה גם מלחמתנו על עבודה עברית במושבות - וגם פה עומדת לפנינו מלחמה עוד יותר גדולה - בקשר את הנסיעות החדשות. המפעלים החדשים המוקמים בארץ - רוטנברג, נמל, ים המלח, נסיעות - מחייבים מאמצים פוליטיים וישוביים רבים למען ישמשו אחיזה לעליה עממית חדשה, ולא יהיו בעוכרינו ורק בכוח התנועה בגולה נמלא אותם. יוחר מכלל פעם הכרחית עכשיו ההגמוניה הסוסרית, ההינוכית והמדינית של הפועל העברי אל התנועה הציונית כולה - כי אנו עומדים על סף התפתחות חדשה ורבת ערך. גם בהנוחת הפועלים העולמית אנו עומדים לפני מאורעות חשובים ואולי מכריעים. מצד אחד מתפורר האינט. הקומוניסטי, מצד שני מתגברה ומתגבשת התנועה הסוציאליסטית, גם במובן האידיאולוגי וגם במובן הפוליטי, ובאנגליה מעמד הפועלים מתקרב לשלטון - זה פותח לפנינו סיכויים גדולים, אבל בחנאי שגם אנו פה נהיה לכוח גדול, כי רק בהיות פועלי אנגליה לא נלחם. כל השנויים שאנו עכשיו עומדים לפניהם מחייבים שנוי-מדה ביחסנו לדברים. עלינו לעבור למדות-עבודה

גדולות גם בפעולתנו הכלכלית, וגם בעבודתנו המדינית וגם במאמצינו בחו"ל.

האידיאולוגיה של א"ח החברה בקרב צבור הפועלים, והיא מחקרית לנצחונה הגמור בחוץ החנועה: סימנים מובהקים לכך שאיפה האיחוד של חוגים שהאמינו זמן רב שהם מתנגדינו הפרינציפיוניים (הפה"צ, הגדוד, מבני השת"צ) - כי ברור שהאחד יוכל לצאת לפועל רק על יסוד הברוגמה האידיאולוגית של אה - , והירידה וחוסר האונים של האופוזיציות השמאליות, שגח הרעב, חוסר העבודה, הלקויים והשגיאות שנתגלו בהסתדרות לא הועילו לביצורן. אולם נצחוננו הסכריק יבוא רק - ע"י כשרון המעשה שלנו בהסתדרות ובציונות. אם לא רק נבין את אשר עלינו לעשות - כי אם נצליח לעשות את אשר הוטל עלינו בהסתדרות, בישוב, בציונות, בחנועה הפועלים העולמית.

ו' שבט
28 ינואר
שנח

בעשר יצאתי ברכבת לעמק. בחתנה עפולה מסרו לי החברים שיש במקום 150 פועל, מהם כמאה מחוסרי עבודה. רבם מאנשי קבוץ ב' (80 חבר). בחתנה עין חרוד פגשתי את ברל והוא באר שאנשי עפולה מסרבים ללכת לכביש יבנאל וגם ליעור, ביחוד אנשי הקבוץ.

לבקוביץ מרוצה ממצב העבודה בעין חרוד. השנה נגמרה כמעט בלי הפסד. שקט. אנשי הקבוץ אינם סדגישים ומרביצים את

